

‘Werken aan de Wereld’

Docentenhandleiding bij de
Lessenserie 2013 - 2014
Niveau 2 en 3

Docentenhandleiding

Inleiding

In het kader van het project 'Werken aan de wereld' (www.werkenaandewereld.nl) is een lessenserie ontwikkeld, gebaseerd op 4 tot 6 lessen en een themadag over wereldburgerschap. Bij het samenstellen van de lessen is uitgegaan van een lesduur van 90 minuten. De opdrachten zijn zodanig samengesteld dat ook een keuze gemaakt kan worden.

Opleiding:	BOL niveau 2 en 3
Leerjaar:	1 of 2
Periode:	Lessen tussen maart en juni met als afsluiting de wereldburgerdag tijdens de communityweek.
Tijd:	Vier tot zes lesweken 1 ½ klokuur
Vak:	Loopbaan en Burgerschap
Studieonderdeel:	Wereldburgerschap
Dimensie	sociaal maatschappelijke dimensie
Leerdoelen	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling laat zien wat voor wereldburger hij/zij is - De leerling kan het verschil uitleggen tussen arm en rijk - De leerling kan uitleggen wat het effect is van zijn gedrag in de 'westerse wereld' op omstandigheden elders in de wereld.
Titel	Werken aan de wereld, niveau 2 en 3
Beoordeling	Zie eindopdracht. De leerling wordt beoordeeld op: <ul style="list-style-type: none"> - zijn aanwezigheid tijdens de les - zijn inspanning tijdens de lessen - zijn (deelname aan de) eindopdracht door een onafhankelijke jury
Organisatie	<p>De docent legt de bedoeling van het project uit. De opdrachten in de lessenserie zijn doorgenummerd. De docent maakt een keuze hoeveel opdrachten per les worden gemaakt en eventueel welke wel of niet. De lessenserie is opgebouwd vanuit het idee dat de leerling bij zichzelf begint. De verdeling zou als volgt kunnen zijn:</p> <p>Les 1: opdrachten 1 t/m 4: de woordspil van zichzelf; wat doe je en met welke mensen kom je in aanraking. Van daaruit loopt de leerling via de producten die hij/zij gebruikt naar de producten die in zijn/haar beroep worden gebruikt.</p> <p>Les 2: opdrachten 5 t/m 8: Vervolgens volgen de opdrachten over het loon van de leerling in vergelijking met loon van jongeren in andere landen en over eerlijke handel en duurzaamheid.</p> <p>Les 3: opdrachten 9 t/m 11: millenniumdoelen</p> <p>Les 4: opdrachten 13 t/m 14: film 'stop de derde wereld'</p> <p>Aan het einde van elke les moet tijd worden ingepland om te werken aan de eindopdracht.</p> <p>Themadag: Op 13 juni 2014 is de wereldburgerdag als afsluiting van het project op de laatste dag van de Communityweek van het KWIC. Beoordeling van de eindproducten, zie eindopdracht. Als je met je klassen daaraan mee wilt doen, moet je dat melden bij Henk Langenhuisen en Lidy van Oers.</p>

Bronnen: de externe materialen en websites waarnaar verwezen wordt, zijn met toestemming van de makers opgenomen.

Les 1. Wereldburgerschap

Leerdoel: de leerling weet wat wereldburgerschap is

Wat is een wereldburger?

- *Wereldburgerschap is beseffen dat je, terwijl je hier leeft, toch betrokken bent bij de wereld buiten de landsgrenzen;*
- *Je bent je ervan bewust dat de wereld niet ophoudt bij jouw directe gezichtsveld of bij de grenzen van je land.*
- *Je toont respect en empathie voor mensen uit andere delen van de wereld, of ze nu hier of daar wonen.*
- *Je reflecteert op je verbondenheid met wat er buiten de landsgrenzen gebeurt en op wat dat voor jou en anderen betekent.*
- *Je voorkomt binnensluiten (het opleggen van groepsnormen) en buitensluiten.*
- *Je bent bereid zelf stappen te nemen om samen te werken aan wederzijds respect, duurzaamheid, eerlijke verdeling van rijkdommen, rechtvaardigheid, vrede en veiligheid.*
- *Een wereldburger is er zich van bewust dat de wereld groter is dan de grenzen van zijn land.*
- *Een wereldburger beseft dat zijn leven hier verbonden is met het leven van mensen in andere landen.*
- *Een wereldburger heeft respect voor mensen uit andere delen van de wereld.*
- *Een wereldburger heeft begrip van de situatie van burgers uit andere, vaak armere landen en handelt daar ook naar.*
- *Een wereldburger vindt het belangrijk om veel te weten over de wereld om hem heen.*

Lees gezamenlijk onderstaande tekst:

Wat kun jij als mbo-student doen voor de wereld buiten je dorp, stad of land? En wat kan de wereld voor jou doen – privé en professioneel? Dat zijn de onderwerpen waarmee jij in deze lessenserie 'Werken aan de Wereld' aan de slag gaat. We gebruiken daarvoor ook wel de term 'wereldburgerschap'. Een wereldburger is iemand die zich betrokken voelt bij de wereld om zich heen – ook over de grens van het eigen land. Bovendien handelt de wereldburger in overeenstemming met die betrokkenheid. Hij zet zich dus in voor een betere wereld. We hopen dat je door deze lessenserie ervaart hoe belangrijk én soms ook eenvoudig dat kan.

Doel

Tijdens de lessen 'werken aan de wereld' ga je werken aan wereldburgerschap. Wat kun jij als mbo-student doen voor de wereld buiten je dorp, stad of land? En wat kan die wereld voor jou doen – privé en professioneel? Je begint met het invullen van een 0 meting. Die krijg je van je docent.

Daarna begin je met de opdrachten van deze lessenserie. **De opdrachten maak je individueel.** Je mag wel overleggen maar iedereen vult zelf de antwoorden in. Aan het eind van elke les lever je deze lesbrief in bij de docent. Is **eindopdracht** gaan jullie met een groep van 4 studenten een presentatie maken over wereldburgerschap. Dat kan zijn een krantenpagina, een PowerPoint,

presentatie.

een website, of

een ander soort

Elke les maak je een (of meer) onderdelen van de presentatie. Denk aan een artikel, cartoon, gedicht, rap, strip, foto, tweets etc. Tijdens de laatste les maken jullie er één geheel van. Je presenteert je **eindopdracht** op de Wereldburgerdag. Meer informatie hierover krijg je van je docent.

Jullie eindopdracht wordt beoordeeld door een volstrekt onafhankelijke en deskundige jury. Natuurlijk verdient de beste inzending een prijs.

Leg uit hoe de leerlingen beoordeeld worden.

Je wordt beoordeeld op:

- **De inhoud van je presentatie**
- **Vormgeving en creativiteit**
- **Het samenwerken in je groep**

De leden van mijn groep zijn:

.....

.....

.....

Schrijf hieronder jullie eerste ideeën:

.....

.....

.....

.....

Overleg jullie idee met de docent.

Zorg dat genoteerd is welke groepjes er zijn. Bespreek met elk groepje wat de plannen zijn.

Opdracht 1. Wie ben je zelf?

Maak een woordspin van jezelf. Je zet jezelf in het midden met daaromheen wat je doet en met welke mensen je in aanraking komt.

Laat de leerling zichzelf in het midden plaatsen en daaromheen opschrijven met welke mensen hij in aanraking komt , zowel op school, op zijn werk als privé. Een foto van deze woordspin kan gebruikt worden voor de eindpresentatie. De woordspin schrijven in plaats van maken via moderne media scheelt veel tijd en afleiding.

Maak nu een foto van je woordspin en sla die op op je computer om te gebruiken in je presentatie.

Opdracht 2 Ben jij een wereldburger?

Veel producten die we gebruiken komen van elders in de wereld of hebben al een reis afgelegd. Veel producten worden in ontwikkelingslanden gemaakt omdat de kosten van grondstoffen, arbeid en transport daar lager zijn.

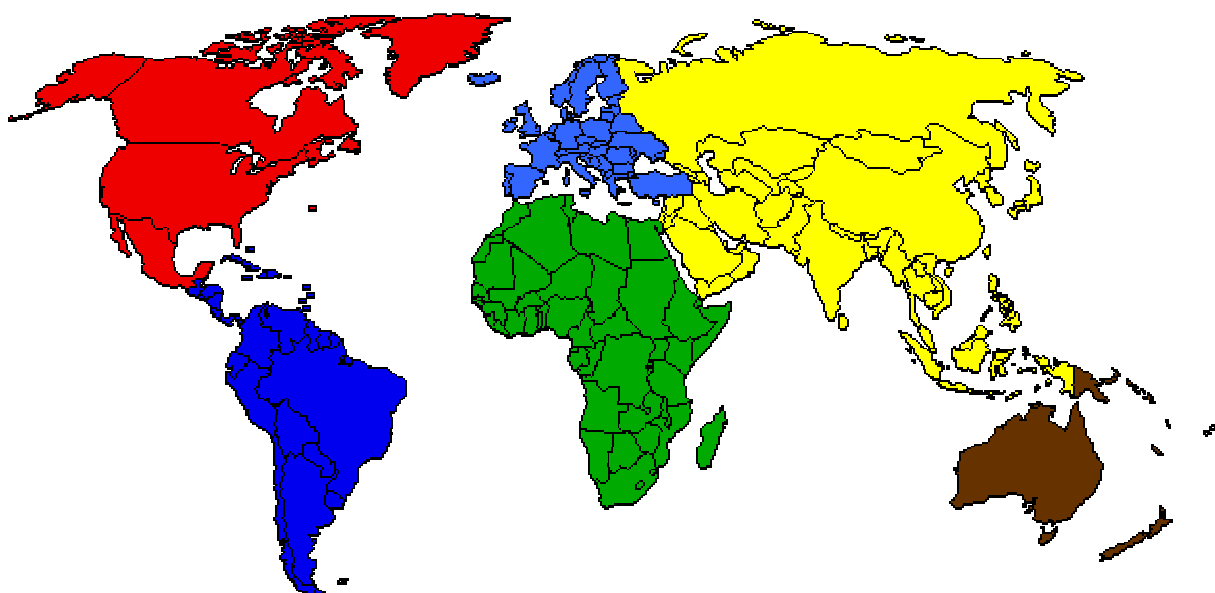
Beschrijf welke producten je (vaak) gebruikt. Denk daarbij aan eten, kleding, maar ook aan telefoon, laptop, sportartikelen etc. Schrijf achter elk product uit welk land het afkomstig is.

Bespreek hoe je dat zou kunnen zien; op de verpakking, via het label etc.

nr	Product	Land

Het gaat hier om kleding, eten etc. Het opzoeken uit welk land het product komt is waarschijnlijk minder moeilijk dat vinden van dat land op de wereldkaart.

Geef de producten die je gebruikt een nummer en zet die op onderstaande wereldkaart, zodat je kunt zien waar de producten die jij gebruikt vandaan komen.

Wat valt je op als naar je ingevulde wereldkaart kijkt?

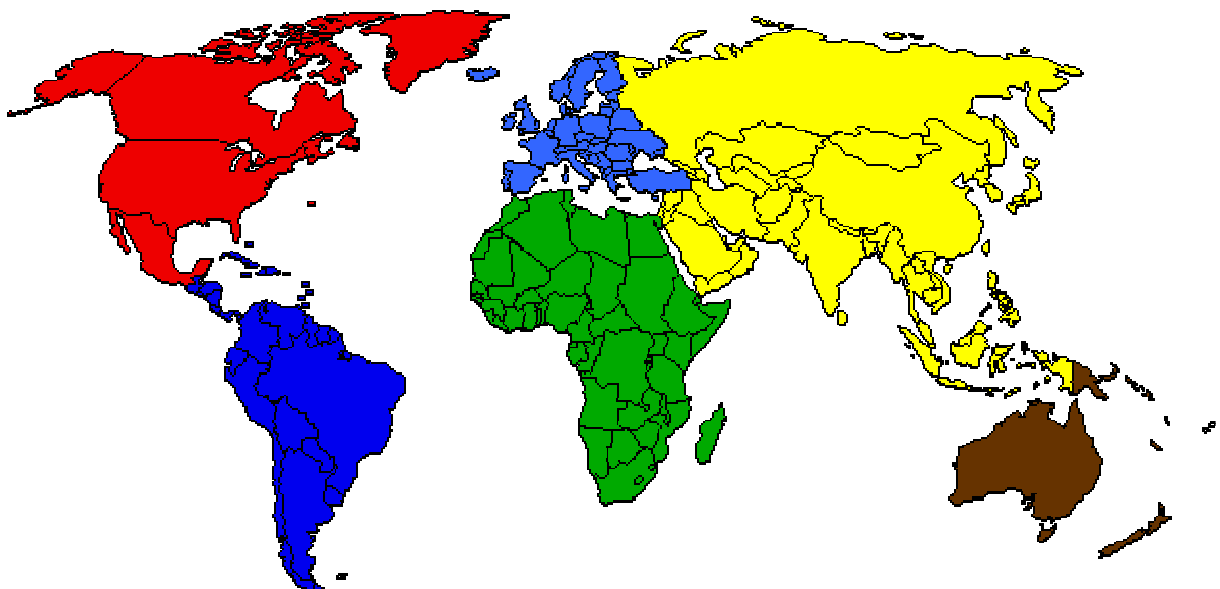
.....
Of de leerling zich een wereldburger vindt, is ter eigen beoordeling. Het gaat om de reden waarom wel of waarom niet.

Opdracht 3. Producten in je beroep

Waar komen de producten of onderdelen die je gebruikt in je beroep vandaan? Schrijf achter elk product uit welk land het komt. Je mag overleggen in je groep welke producten op de lijst komen en uit welk land. Als je samenwerkt zorg dan wel dat iedereen zijn eigen lesbrief invult.

nr	Product	Land

Geef de producten die je gebruikt een nummer en zet die op onderstaande wereldkaart, zodat je kunt zien waar jouw producten vandaan komen.

Wat valt je op als naar je ingevulde wereldkaart kijkt?

.....
.....

Of de leerling zich een wereldburger vindt, is ter eigen beoordeling. Het gaat om de reden waarom wel of waarom niet.

Opdracht 4. Groepswerk aan de eindopdracht

Bedenk wat voor eindopdracht jullie willen maken. Maak een opzet. Overleg met je docent. Alle leden van de groep bewaren de opdracht op hun eigen laptop.

Tussen de opdrachten zit steeds ruimte om producten te maken voor de eindopdracht. Herinner alle leden van de groep aan het goed opslaan van de onderdelen van de eindopdracht.

Les 2 Lonen en eerlijke handel

Opdracht 5. Minimumloon

In veel landen verdien je te weinig om rond te komen. Niet in alle landen zijn afspraken over minimumloon zoals in Nederland. Dan kan een werkgever je dwingen te werken voor een veel te laag salaris. Daardoor kunnen veel gezinnen niet in hun basisbehoeften voorzien of komt kinderarbeid voor.

Besprek met de leerlingen hun koopgedrag. Laat ze het minimumloon opzoeken en vergelijken met andere landen. India komt als voorbeeld aan bod in de nul/eindmeting van VSO. Laat ze dat daarom opzoeken. Verder het minimumloon in nog twee landen naar keuze.

Je bent misschien gewend te kopen wat je wilt hebben. Zeker als je zelf geld verdient.

Wat verdien jij per uur?

.....

Wat is het minimumloon in Nederland?.

.....

Via http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_minimumloon_per_land kun je opzoeken wat het minimumloon is in andere landen.

Schrijf hieronder op wat je (in euro's) verdient per maand in vier landen. Vergelijk bijvoorbeeld Nederland met Polen, Mali of een land naar keuze.

India is hier genoemd omdat in daar in de nul/eindmeting expliciet naar wordt gevraagd.

Land	Nederland	India	.....	.....
minimumloon in euro's per maand	Antwoord: 1450 euro per maand	Antwoord: geen		

Wat is je conclusie?

.....
.....
.....
Bespreek de conclusie klassikaal.

Opdracht 6. Eerlijke handel

Kijk op www.stopdederdewereld.nl naar de film over eerlijk handel.

De hele film duur 29 minuten. Bespreek de film na. Wat is eerlijke handel? Wat houdt duurzaamheid in? Bespreek ook 'fair trade' als term. Bijvoorbeeld mbv een woordspin.

Producten komen van over de hele wereld. Maar hoe weet je nu of producten duurzaam of 'fair trade' zijn? Of dat er mensen er onder slechte omstandigheden aan hebben gewerkt? Wat is dat; 'duurzaam'? Bespreek dit in je groep en zoek het op via Google. Schrijf hieronder op wat je hebt gevonden.

6a. Duurzaam betekent:

6b. Rank a brand

.....
.....
'Rank a brand' is de grootste duurzame merken vergelijkingssite van Europa. Op deze site vind je een overzicht van de belangrijkste consumentenmerken en hun score op het gebied van duurzaamheid. De website bevat meer dan 800 merken in zes sectoren waaronder kleding, elektronica, reizen, telecom en eten & drinken. 'Rank a brand' kent labels toe aan merken.

Klik op de volgende site. www.rankabrand.nl Je kunt hier zien of producten die je gebruikt duurzaam zijn. Kijk of er producten bij staan die jij gebruikt. Als dat niet zo is zoek je andere producten op. Schrijf ze op in onderstaand schema.

Product	Wel/niet duurzaam, want...

Vind je het belangrijk dat een product duurzaam is? Waarom wel, waarom niet?

Wil je meer te betalen voor een product als dat duurzaam geproduceerd is?
Ja/nee, want...

Opdracht 7. Go for Africa

Kijk op de volgende site: <http://www.goforafrica.nl>

Beschrijf hieronder wat het doel is van 'Go for Africa':

Zou jij aan zoiets meedoen? Waarom wel, waarom niet?

Opdracht 8. Groepswerk aan de eindopdracht.

Werk verder aan jullie eindopdracht. Verdeel het werk. Maak allemaal een onderdeel.

Alle leden van de groep bewaren de opdracht op hun eigen laptop.

Les 3 Millenniumdoelen

Opdracht 9. Wat zijn millenniumdoelen ?

In 2000 werd de Millenniumverklaring - die de basis vormt voor de millenniumdoelen - unaniem door de VN-lidstaten aangenomen. Voor 2015 zou er vooruitgang geboekt moeten zijn op het gebied van armoede, onderwijs, gezondheid en milieu. Er zijn toen 8 concrete doelstellingen vastgelegd; de millenniumdoelen. De onderwerpen zijn niet nieuw, maar wel concreet en meetbaar. Elk jaar wordt de voortgang gemeten en internationaal gerapporteerd. Z kan er druk worden uitgeoefend op de rijke en de arme landen om hun inspanningen te vergroten.

In 2011 - met nog maar vier jaar te gaan voor einddoel 2015 – werden de eerste discussies over de toekomst van de millenniumdoelen gevoerd. Deze discussies over wat ook wel de post-2015 agenda wordt genoemd zullen de komende jaren in hevigheid toenemen. In september 2013 zal op een VN-top duidelijkheid moeten komen wat er met de doelen na 2015 gaat gebeuren. Dat dit geen gemakkelijke opgave zal worden staat nu al vast, gezien de moeizame totstandkoming van de doelen. Veel van de discussies die in de jaren '90 zijn gevoerd zullen ook weer naar boven komen in de toekomstige debatten over de post-2015 agenda.

De millenniumdoelen zijn:

1. *Het uitbannen van extreme armoede en honger*
  - *Tussen 1990 en 2015 is het aantal mensen dat leeft van minder dan 1 dollar per dag gehalveerd.*
  - *In 2015 hebben alle mensen aanvaardbaar werk, inclusief vrouwen en jongeren.*
  - *Tussen 1990 en 2015 is het aantal mensen dat honger lijdt gehalveerd.*
2. *Het bereiken van een universele basiseducatie*
  - *In 2015 volgen alle kinderen, jongens en meisjes, volledig basisonderwijs*
3. *Het bevorderen van gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen; het versterken van de positie van vrouwen*
  - *In 2005 volgen evenveel meisjes als jongens primair en secundair onderwijs*
  - *In 2015 hebben mannen en vrouwen dezelfde rechten*
4. *Het verminderen van kindersterfte*
  - *In 2015 is de sterfte van kinderen jonger dan vijf jaar met twee derde teruggedrongen*
5. *Het verbeteren van gezondheid van moeders*
  - *In 2015 is de moedersterfte met driekwart afgenomen*
  - *In 2015 hebben alle vrouwen toegang tot reproductieve gezondheidszorg*
6. *Het bestrijden van hiv/aids, malaria en andere ziekten*
  - *In 2015 is de verspreiding van hiv/aids gestopt en teruggedrongen*
  - *In 2010 heeft iedereen die het nodig heeft toegang tot behandeling van hiv/aids*
  - *In 2015 is de verspreiding van malaria en andere ernstige ziekten gestopt en teruggedrongen*
7. *De bescherming van een duurzaam leefmilieu*

- *In 2015 hebben landen de principes van duurzame ontwikkeling in hun overheidsbeleid en -programma's geïntegreerd; het verlies van natuurlijke bronnen wordt tegengaan*
  - *In 2010 is het verlies aan biodiversiteit significant verminderd*
  - *In 2010 is het aantal mensen zonder duurzame toegang tot schoon drinkwater en sanitair gehalveerd*
  - *In 2020 is het leven van minstens 100 miljoen mensen in sloppenwijken significant verbeterd*
8. *Het ontwikkelen van een wereldwijde samenwerking voor ontwikkeling*
- *Ontwikkel een open, voorspelbaar, niet-discriminerend en op regels gebaseerd handels- en financieel systeem*
  - *Besteed aandacht aan de speciale behoeften van de minst ontwikkelde landen*
  - *Besteed aandacht aan de speciale behoeften van door land omgeven ontwikkelingslanden en eilandstaatjes.*
  - *Besteed aandacht aan de schuldenlast van ontwikkelingslanden door middel van nationale en internationale maatregelen om, op de lange termijn, tot een beheersbare schuld te komen.*
  - *Garandeer, in samenwerking met de farmaceutische industrie, toegang tot betaalbare en noodzakelijke medicatie in ontwikkelingslanden*
  - *Vergroot, in samenwerking met de private sector, de beschikbaarheid van nieuwe technologieën, vooral voor informatie en communicatie*

Gebruik informatie om de millenniumdoelen te bespreken in de klas.

Kijk op www.een.nl. Jouw docent heeft verteld over de millenniumdoelen.

- a. Een millenniumdoel is:

.....

.....

b. Schrijf hieronder bij elk millenniumdoel waar het om gaat.

Het uitbannen van extreme armoede en honger

Het bereiken van een universele basiseducatie

Het bevorderen van gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen; het versterken van de positie van vrouwen

Het verminderen van kindersterfte

Het verbeteren van gezondheid van moeders

Het bestrijden van hiv/aids, malaria en andere ziekten

De bescherming van een duurzaam leefmilieu

Het ontwikkelen van een wereldwijde samenwerking voor ontwikkeling

Opdracht 10. Atlas millenniumdoelen

Ga via onderstaande link naar de atlas van de millenniumdoelen:

<http://www.ncdo.nl/node/66#overlay-context=node/123>

Kijk wat er gebeurt als je een millenniumdoel aanklikt en daarna op 'voortgang'.

Geef per millenniumdoel aan om welke land het dan gaat. Doe dit voor 3 doelen. Vul je antwoord hieronder in.

Millenniumdoel

.....

Land

.....

.....

Millenniumdoel

.....

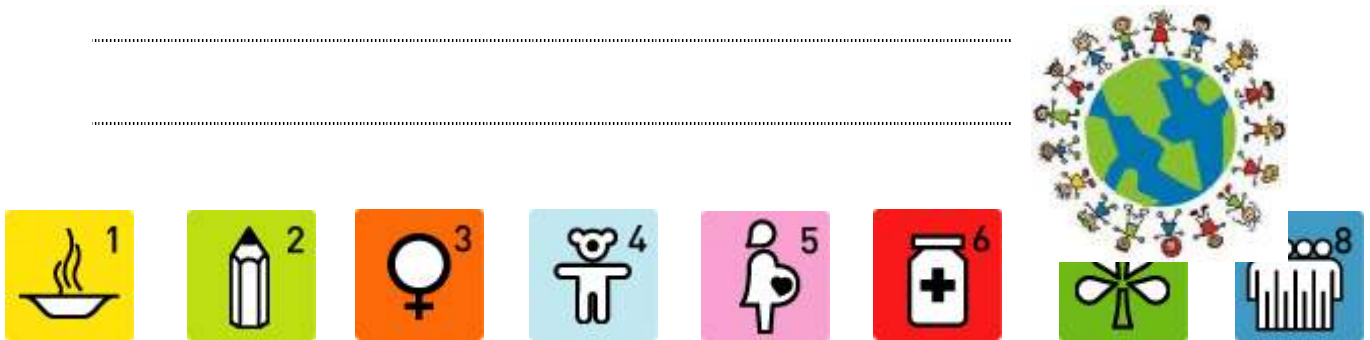
Land

.....

.....
.....
Millenniumdoel

.....
Land

Opdracht 11. Groepswerk aan de eindopdracht

Maak een advertentie, rap of strip. Verzin zelf iets om duurzaamheid of een van de millenniumdoelen onder de aandacht te brengen.
Alle leden van de groep bewaren de opdracht op hun eigen laptop.

Opdracht 12: “Stop de derde wereld”

Bekijk het filmpje kindersterfte op [stop de derdewereld.nl](http://www.stopdederdewereld.nl)
(23 minuten)

<http://www.youtube.com/watch?v=zni5FhDq-UE>

Bespreek met de leerlingen wat zij opvallend vinden in het filmpje. Je kunt dit ook goed klassikaal doen.

Ga naar www.stopdederdewereld.nl.

Kijk de film kindersterfte.

12a. Beschrijf kort wat je gezien hebt in de film.

.....
.....
.....

.....
.....
12b. Noem 2 dingen die je 'leuk' vindt aan de film.

.....
.....
.....

12c. Noem 2 dingen die je 'niet leuk' vindt aan de film.

.....
.....
.....

**12d. Wat vind je van deze manier om iets duidelijk te maken?
Geef 2 argumenten voor en 2 argumenten tegen.**

Voor	Tegen
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Opdracht 13. Woordspin 'Jij als wereldburger'

Maak nu nog eens een woordspin, maar nu met jezelf als wereldburger in het midden!
Wat is er veranderd?

Opdracht 14. Groepswerk aan de eindopdracht

Maak een artikel over het vragen van aandacht voor het leven in andere landen, zoals je die in de film hebt gezien. Gebruik daarbij de argumenten die je hierboven hebt opgeschreven. Alle leden van de groep bewaren (een kopie van) de opdracht op de laptop.

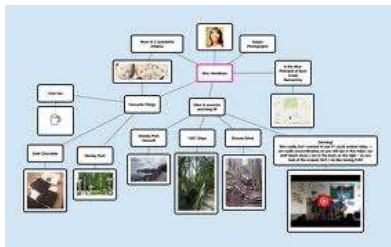
Eindopdracht: presentatie over wereldburgerschap

Zie volgende bladzijde. Bespreek de opdracht

Eindopdracht bij de lessenserie over wereldburgerschap

Opdracht: maak een werkstuk waarmee je duidelijk maakt wat jullie in de lessen geleerd hebben en wat voor een wereldburger jullie als groep zijn. De vorm van het werkstuk mogen jullie zelf bepalen. Je kunt denken aan:

- een krantenpagina;
- een website;
- een prezi of powerpoint;
- een popplet;
- een korte documentaire;
- een rap;
- of een andere vorm die jullie zelf bedenken.

Ook kun je in het werkstuk veel van je creativiteit kwijt. Denk aan het gebruik van cartoons, muziek, tekeningen enzovoorts.

Doel: laten zien wat jullie geleerd hebben in de lessen over dit onderwerp en laten zien wat voor een wereldburger jullie zijn.

Aanpak: tijdens de lessen leer je over verschillende onderwerpen. Één van deze onderwerpen moet een plek krijgen in het werkstuk. Dat is het onderwerp uit les 1:

Wat is wereldburgerschap?

In jullie werkstuk moet duidelijk zijn

- wat wereldburgerschap is voor jullie;
- waarom er verschillen zijn tussen arm en rijk op de wereld;
- welke effect ons consumentengedrag hier in de Westerse wereld heeft op de omstandigheden elders in de wereld.

Tijd: inleveren bij docent uiterlijk 10 mei 2013. Klas heeft beste product gekozen op 17 mei. Verkiezing beste werkstuk op 24 mei 2013. Er is een prijs voor het meest creatieve werkstuk en voor het werkstuk met de beste inhoud.

Beoordeling: Waar moet het eindproduct aan voldoen om te voldoen voor Loopbaan en Burgerschap én om in aanmerking te komen voor een van de prijzen?

De prijs voor creativiteit wint de groep met de meeste originele vorm en mooiste uitvoering.

De prijs voor inhoud wint de groep met de meeste diepgang in het behandelen van het onderwerp Wereldburgerschap.

Creativiteit

Er is gekozen voor een ongewone vorm (originaliteit)

Het ziet er prachtig uit en is netjes uitgevoerd (uitvoering)

	0	1	2	opmerkingen
originaliteit				
uitvoering				
Totaal				

Inhoud

Uitwerking van het onderwerp Wereldburgerschap is kort en krachtig maar wel met diepgang (zie onderaan voor uitleg diepgang).

In jullie werkstuk is te zien / lezen / horen:

- wat voor wereldburger jullie zijn;
- waarom er verschillen zijn tussen arm en rijk op de wereld;
- welke effect ons consumentengedrag hier in de Westerse wereld heeft op de omstandigheden elders in de wereld.

		0	1	2		opmerkingen
1	Wereldburgerschap				diepgang	
					Je kunt zien wat voor wereldburger jullie zelf zijn	
2	Verschil tussen arm en rijk				diepgang	
					Het waarom is goed uitgelegd	
3	Effect van hier op daar				diepgang	
					Het effect van ons consumentengedrag op 'daar' is correct uitgelegd	
	Totaal					

Diepgang:

- 0 = heel oppervlakkig met veel knip en plakwerk
- 1 = knip en plakwerk, maar ook eigen inbreng
- 2 = minimaal knip en plakwerk en veel eigen inbreng

Resultaat:

16 punten	= 10
14 – 15 punten	= 9
12 - 13 punten	= 8
10 - 11punten	= 7
9 punten	= 6
8 punten	= 5
7 punten	= 4
6 punten	= 3
4 – 5 punten	= 2
1 – 3 punten	= 1
0 punten	= 0

Opdracht 15. Evaluatie

Tenslotte graag nog jouw mening over het project 'Werken aan de Wereld':

Dit vond ik leuk aan de lessen over wereldburgerschap

Dit vond ik minder leuk aan de lessen over wereldburgerschap

Deze lessenserie is mede mogelijk gemaakt door SBOS (Ministerie van buitenlandse zaken)

Extra informatie: Handen af van ontwikkelingssamenwerking Ja!

Argumenten vóór ontwikkelingssamenwerking

In 2010 geeft de Nederlandse regering 0,81% van het BNP uit aan ontwikkelingssamenwerking, in 2012 0,70%. Méér mag er niet af volgens de internationale afspraken, die ook Nederland heeft ondertekend.

Ontwikkelingssamenwerking is ingewikkeld en er gaat wel eens wat mis, maar het kent ook vele successen: gezondheidszorg en onderwijs zijn in veel landen sterk verbeterd. Het heeft honger en gevaarlijke ziekten als kinderverlamming helpen terugdringen. En door ontwikkelingssamenwerking is het bestuur in veel landen verbeterd en wordt corruptie bestreden.

Mensenplichten en ontwikkelingssamenwerking

In de *Universele Verklaring van de Verantwoordelijkheden en van de Plichten van de Mens** staan plichten die te maken hebben met ontwikkelingssamenwerking.

Enkele voorbeelden:

- Rijke landen moeten armere landen helpen zodat ook daar steeds meer mensen rond kunnen komen van wat ze verdienen.
- Landen hebben de verplichting om wetenschappelijke en technische kennis over te dragen aan landen die daarover niet beschikken. Denk aan irrigatietechnieken in de landbouw, aan gezondheidszorg of ict en communicatietechnieken.
- Het is de taak van iedereen mensen met een handicap alle hulp te geven die ze door hun beperking nodig hebben. Dat kan een operatie zijn die de handicap (deels) opheft of de verstrekking van hulpmiddelen zoals een looprek of schoenen met steunzolen. Dankzij die hulp kunnen mensen met een handicap even gemakkelijk naar school en even gemakkelijk werk vinden als mensen zonder een handicap.
- We moeten ervoor zorgen dat iedereen de basisschool kan doorlopen en een opleiding kan volgen die het beste past bij zijn talenten.

* De tekst van de verklaring, omgezet in eenvoudige taal, vind je op: <http://www.cmo.nl/> andernieuws, in de 4e editie: extra info voor leerlingen.

Moet Nederland zich houden aan afspraken?

Paul Hoebink, bijzonder hoogleraar ontwikkelingssamenwerking aan de Radboud Universiteit van Nijmegen, zegt er dit over:

"Er kan wel gezegd worden dat er bezuinigd moet worden, maar Nederland heeft zich te houden aan de afspraken en verdragen die in het verleden zijn afgesloten. Nederland kan alleen 4 miljard bezuinigen als het besluit om uit de Europese Unie te stappen, de Wereldbank te verlaten en uit alle belangrijke organisaties van de Verenigde Naties te gaan. Pas in 2015 en 2016 loopt een aantal subsidieregelingen af en kan Nederland er voor kiezen om deze niet te verlengen."

Handen af van ontwikkelingssamenwerking Nee!

Kom voor je mening uit!

- Maak een pamflet, verspreidt het op school en zet het op internet
- Probeer klasgenoten, familieleden en vrienden te overtuigen van je mening
- Houd een spreekbeurt om je mening kenbaar te maken
- Maak een Facebook-pagina aan om je mening aan iedereen duidelijk te maken
- Doe mee aan een poll door CMO over bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking

Argumenten tégen ontwikkelingssamenwerking.

* In 2010 geeft de Nederlandse regering 0,81% van het BNP uit aan ontwikkelingssamenwerking, in 2012 0,70%. Er kan nog méér af. Nederland moet de internationale afspraken opzeggen. We hebben het geld dat naar ontwikkelingssamenwerking gaat zelf hard nodig om onze eigen economische problemen aan te pakken.

* Ontwikkelingssamenwerking mag dan af en toe succes hebben, er gaat ook veel mis. Zo is de armoede, vooral in Afrika, er nauwelijks minder door geworden. Hulp aan landen in het Zuiden maakt die landen afhankelijk van hulpverleners.

* De corruptie-index (Transparency International) laat zien dat ontwikkelingslanden oververtegenwoordigd zijn onder de meest corrupte landen. Dat vergroot de kans dat ontwikkelingsgeld in de zakken van corrupte bestuurders verdwijnt.

* Dan is er nog de beroemde 'strijkstok': veel geld bedoeld voor hulp gaat op aan kosten van hulporganisaties en aan salarissen van hulpverleners en komt niet terecht bij de mensen voor wie het bedoeld is.

* Economische ontwikkeling is de beste manier om armoede te bestrijden. Laat de 'vrije markt' zijn werk doen en arme landen zijn in staat hun eigen problemen op te lossen. Kijk bv. naar China en India.

Ondoordachte overdracht van technologie verstoort de bestaande cultuur en ontregelt hele samenlevingen.

Als Nederland besluit om minder dan 0,7% van het BNP aan ontwikkelingshulp te besteden, dan hebben de Europese Unie en de Verenigde Naties geen poot om op te staan. De EU en de VN beschikken namelijk niet over sancties.

Het zal een moeilijke opgave worden, maar Nederland kan ook proberen om andere landen in de Europese Unie te overtuigen dat ontwikkelingssamenwerking moet worden afgeschaft.

